

114 . Alba Iulia | Punct: Lumea Nouă, str. Bayonne f.n. (proprietatea Emil Rusu) | Anul: 2008

Anul: 2008

Cod RAN: 1026.05

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu

Tipuri sit: descoperire izolată

Categoriile sit: Domestic

Autori: Mihai Gligor, Ștefan Lipot

Instituții: Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia

Raport

Cercetarea din anul 2008 este o continuare a săpăturilor întreprinse în anii anteriori la Lumea Nouă de către Univ. Alba Iulia.

Terenul pe care s-a efectuat cercetarea preventivă este în proprietatea d-lui Emil Rusu și este situat pe str. Bayonne f.n., la aprox. 450-500 m de clădirea supermarket-ului Profi, spre NV, în imediata apropiere a fermei Arhiepiscopiei Romano-Catolice, pe partea opusă (Zona A/Sectorul I).

Obiectivul cercetării a fost descărcarea de sarcină arheologică a unei suprafețe cu dimensiunile de 120 m², destinată construirii unei locuințe unifamiliale.

S-a trasat și deschis Sp. I/2008, împărțită în 4 carouri, cu dimensiuni de 4 x 4,5 m și martori stratigrafici cu grosimea de 1 m; carourile au fost notate cu A-D, de la E la V.

Stratigrafia rezultată în urma cercetărilor arheologice din Sp. I/2008 este următoarea: 0 –0,25 (0,30) m – stratul vegetal în care au fost găsite sporadic și artefacte arheologice de factură romană; -0,25 (0,30) –0,55 (0,60) m strat cenușiu deschis, afânat, cu materiale aparținând grupului Foeni; -0,55 (0,60) –1 m strat cenușiu închis, maroniu, aparținând culturii Vinča, faza B; 1,00 m - sterilul arheologic, de culoare gălbuie, nisipos.

În CA, stratului vinčian îi atribuim un complex arheologic (C1), cel mai probabil resturile unei locuințe de suprafață, nearse, de formă rectangulară, cu latura de aprox. 3m. Pe profilul de V și S, precum și pe profilul de N din c. C se observă consistența depunerii arheologice considerate de noi ca aparținând locuinței L1. Din inventarul locuinței menționăm o mare cantitate de ceramică tipică fazei B2 a culturii Vinča (cupe cu picior, ceramică ornamentată în banda incizat-punctată), precum și greutăți din lut ars, cu perforație circulară, incizate și podoabe din scoică Spondylus. Din aceeași locuință a fost recuperat un topor de piatră, cu urme de pictură de culoare roșie.

Din stratul Foeni pleacă groapa G1, care străpunge stratul vinčian până în steril, la 1,30 m adâncime. Alte gropi (G2-G4), țin de stratul vinčian.

În CB, de la partea inferioară a stratului Foeni, la adâncimea de 0,55 m față de nivelul actual de călcare, s-a conturat o aglomerare de chirpici ars, pietre și ceramică, având o formă aproximativ circulară, într-un perimetru înscris între laturile unui pătrat cu latura de aprox. 2 m (C2); inițial părea că s-a conturat bolta unui cuptor, plecând de la consistența și forma arsurii de culoare cărămizie. Bucățile de chirpici prezintă în marea majoritate urme de pari și nuiete de diferite dimensiuni, precum și fățuială; s-a constatat o ardere foarte intensă pe unele fragmente de chirpici, ce a condus la vitrifiere. Din activitatea de ardere, evidentă, a rezultat și o mare cantitate de cenușă. La demontarea complexului C2, au fost descoperite trei plăci perforate din lut ars, în stare fragmentară, fățuite, cu colțurile rotunjite.

Placa 1 prezintă următoarele date: dimensiune 37 x 37 cm; grosime 6 cm; 4 rânduri de perforații,

dispuse câte 3 și 2; diametrul perforațiilor este de 2-3 cm; din cele 12 perforații, 11 au străpuns placa de tot. Placa 2 prezintă următoarele date: dimensiune 29 x 35 cm; grosime 7 cm; diametrul perforațiilor este de 1-2 cm; perforațiile sunt dispuse pe 3 rânduri; am identificat 8 perforații, dintre care 3 au străpuns placa complet. Placa 3 prezintă următoarele date: dimensiune 27 x 42 cm; grosime 4,5 cm; 70 de perforații, cu diametrul cuprins între 1,5-2 cm; nici o perforație nu a străpuns placa până pe partea opusă.

Sub plăcile de lut ars au fost identificate resturile unui perete din chirpici, având orientarea NE-SV, cu lungimea de aprox. 1,50-1,70 m și grosimea de 0,30-0,35 m. În privința utilității, considerăm că întreg complexul C2 să fi aparținut unei instalații de foc, foarte probabil un cuptor de la care s-au păstrat plăcile sau resturile unor vetre mobile.

Complexul C2 suprapune groapa unui bordei, notat B1, aparținând culturii Vinča. Locuința adâncită are forma circulară, cu diametrul de aprox. 3,30 m, se conturează de la aprox. 1,00m față de nivelul actual de călcare și atinge sterilul la aprox. 1,90 m.

În CC, stratului vinčian aparține complexul adâncit C3, de fapt un șanț (Șt. 1), orientat NE-SV, cu o deschidere de aprox. 1,20 m, cu partea inferioară albiată și cu pietriș pe fund. Se conturează de la aprox. 0,90m adâncime. Spre profilul de E a fost surprinsă și demontată o vatră fățuită, dezafectată, notată V1, la adâncimea de 0,80-1 m.

În C. D, s-au conturat în steril mai multe gropi (G5-G8), de diferite forme și dimensiuni, din stratul vinčian; mai amintim o groapă G9, vizibilă pe profilul N, aparținând stratului Foeni, în care au fost descoperite coarne de bovine.

Ceramica pictată Lumea Nouă a fost găsită într-o cantitate apreciabilă. Ca și în precedentele săpături, o identificăm numai în asocieră cu ceramică vinčiană, în stratul sau complexe atribuite acestor comunități. Ornamentica este tipică acestor artefacte ceramice: pe fondul-angobă alb-gălbui se pictează - cu nuanțe de roșu cel mai adesea și mai rar cărămiziu - motive geometrice constând din benzi de linii, spirale, etc.

Pentru produsele ceramice Foeni sunt tipice ceramica neagră lustruită și ceramica black-topped. Formele cel mai des întâlnite sunt de străchini, castroane tronconice și bitronconice, castroanele cu carena rotunjită, ce prefigurează carena unghiularizată, specifică purtătorilor culturii Petrești.

În categoria materialului special mai includem un fragment ceramic cu ornamentică excizată realizată în șiruri de „dinți de lup”, specific Precucuteniului I. A fost descoperit în stratul Foeni, fapt ce confirmă încă odată prezența acestui tip de materiale arheologice la Lumea Nouă în contextul stratigrafic menționat mai sus.

Zona A/Sectorul I se dovedește perimetrul cu cea mai consistentă locuire neolitică la Lumea Nouă. Cercetarea de pe proprietatea Rusu Emil confirmă că cea mai timpurie locuire în cadrul sitului este în vremea culturii Vinča. Și cu acest prilej, în stratul vinčian și în complexe aferente locuirii vinčiene, a fost depistată ceramică pictată Lumea Nouă, tipică pentru prima fază de dezvoltare. Stratul cu depuneri arheologice aparținând culturii Vinča, faza B2 este suprapus de stratul aparținând grupului Foeni, cu ceramică tipică. Datele C14 AMS obținute din probele prelevate din complexe Foeni oferă intervalul 5770±40 BP - 5650±40 BP, așadar palierul cronologic 4690-4450 cal BC3, ce corespunde etapei dezvoltate din evoluția grupului Foeni.

Informații suplimentare online

[Raportul 4113 din cronica.cimec.ro](http://raportul4113.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
